

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Legatis, De Successionibus Ab Intestato, De Renvnciationibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. VI. Romana Fideicommissi. De eadem materia renunciationis factæ per sororem fratribus occasione dotationis, an capiat fdieicommissa per renunciatariorum obitum purificanda favore renunciantis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74076](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74076)

Quamvis etenim, ob omnimodam unionem, inter matrem, & filios, in isto casu effectus esset idem; nihilominus eadem resolutio, ita intrare debuisset, si dicti substituti fuissent de diverso genere, nullamque connexionem cum matre habuissent, unde propterea intrare debuisset dictum absurdum, quod bonis privati remaneret, tam renuncians, quam renunciarius, ut aperirentur extraneo, quo nil improbabilis.

Hinc autem, combinando istum casum, cum altero de quo dicto *disc. procedenti*, edocemur, quam varia sint hominum iudicia, varique, ac incerti causarum eventus, ad quod reflectere deberent Morales, quando penitus ignorando quid dicant, loquuntur de Advocatorum, ac forensium conscientia, ut insinuatur etiam *sub tit. de fideicom. disc. 179.* & alibi pluries, praesertim *sub tit. de iudic.* in relatione, & praxi Curia, occasione agendi de Advocatis, & Curialibus.

Siquidem in eodem articulo, eademque fideicommissariorum bonorum specie, cum eadem circumstantia prohibitionis alienationis, in isto casu resolutum fuit contra renunciantem, & in praecedenti pro eo; cum tamen res potius esse debuisset in oppositum, dum in isto casu agebatur de renunciatione facta per nubentem in saeculo, quae juxta generales propositiones, pluries in praecedentibus insinuat, strictius intelligenda est, magisque personalis; ibi verò facta occasione ingressus in Monasterium, quae latiore habet interpretationem, atque realis potius praesumi solet.

Actum quoque fuit in his disputationibus de de eodē puncto comprehensionis, de quo dicto *disc. procedenti*, an scilicet sub renunciatiōe facta successione, venirent illa, quae aperiantur ex causa fideicommissi; & quamvis ego, more Advocati, plura deducere pro non comprehensione, deducendo, atque plenè cum allegationibus exornando vulgarem propositionem, quod renunciatio dicitur stricti juris, ac strictissime intelligenda est; ponderando etiam differentiam, quae datur in jure, inter spem futurae successione, quae nullam trahat causam de praeterito, ut sunt merè eventuales, ac speratae bonorum indifferentium testata, vel intestata successiones; & inter istam spem antiquorum fideicommissorum, trahentem causam de praeterito, & super quibus, ac similibus propositionibus, pro confucto incepto stylo, superfluae chartarum repletiones fieri solent; attamen reflectendo ad veritatem, (partibus pro consuetudine insinuatam) credebam, quod hoc motivum non subsisteret, quodque in hac parte resolutiones remaneret probabiles; tum quia verba erant nimium ampla, ideoque attempta etiam litera, seu grammaticali significatione, hujusmodi comprehensionem probabant; tum etiam, & pro meo sensu fortius, attenta substantia voluntatis, quae in hoc principaliter attendi debet, ut *disc. proced.* & in aliis advertitur, ac plenè, pluribus pro stylo relatis, in terminis comprehensionis fideicommissi sub renunciatione, ac virtuali comprehensione, firmatur in *Romana fideicommissi de Coscariis coram Corrado dec. 161. par. 10. rec.*

Pro ut actum fuit de renunciationis invaliditate, pro qua ex hac parte deducebantur decisiones editae in *alia Urbevetana impress. par. 4. rec. tom. 3. decis. 523. & 724.* verum eodem sensu veritatis retento, (Partibus quoque ab initio insinuato) neque erat solidum fundamentum, cum dictae decisiones in suo casu, ex ejus circumstantiis essent probabiles, utpote continentes renunciationem bonorum, ac jurium jam quaesitorum, seu delatorum, pro nimium incon-

grua recompensa, aliaque accedebant circumstantiis claram lesionem redolentes, ideoque applicabatur de illa renunciatione, quae pro communi ac laudabili consuetudine Italiae, enunciata per *Romanam Afulanae renunciationis 1. Julii 1652. coram Corra.* & in aliis, fieri solet patri, & fratribus, à feminis de facto in vitorum familiam transeuntibus, atque ex pro extraneis reputari solitis, ideoque eis sufficere debeat congrua dos, quae dari dicitur, tanquam futurarum omnium successione praeventivum pretium, seu emolumentum, ideoque magna differentia est inter unum casum, & alterum, totumque propter in hujusmodi quaestione consistit in applicationibus.

Praejudicium autem, quod huic Parti dictae resolutiones producerunt, fuit notabile, quamvis forte crederetur, quod nullum adesset, eo quia effectus eadem dare matri, ac ejus filiis concordibus, quoniam ita oportuit amittere omnes fructus à de mota liti, usquequod determinatum fuit, ut filii venirent ad causam.

ROMANA
FIDEICOMMISSI
PRO
CREDITORIBVS HENRICI
ET FRANCISCI DE VRSINIS
CUM
ISABELLA URSINA
DE CARPINEA.

Casus decisis per Romam pro Creditoribus.

De eadem materia renunciationis facta per sororem fratris occasione donationis, an capiat fideicommissa per renunciatariorum obitum purificanda favore renunciantis, adeo ut jurarennunciata, ad extraneos etiam transmissibilia sint; Vel potius renunciatio dicatur personalis, adeo ut per renunciatarium mortem resolvatur; Et incidenter de solemnitatibus, praesertim illa insinuationis, quae requiritur in donationibus, an in hujusmodi renunciationibus requiratur.

SUMMARIUM.

- 1 **C**asus controversus cum resolutionibus causae.
- 2 De differentia inter decisiones, & disputationes.
- 3 De ratione, ob quam adhibetur titulus, vel nomen Discursum.
- 4 De prohibitione disponendi de bonis jurisdictionalium in Statu Ecclesiastico.
- 5 Distinguuntur puncti, seu inspectiones hujus causae.
- 6 An, & quando praerim succedat loco rei.
- 7 In generali dispositione non veniant bona alienari prohibita.

2 Quarta

- 8 Quando adesse dicatur, necne in Castris qualitas feudalis.
- 9 Constitutiones Apostolicæ super prohibita alienatione jurisdictionalium non distinguunt feuda ab allodialibus.
- 10 Quare feudalia, & jurisdictionalia in renunciationibus soleant exceptuari.
- 11 De conclusione, quod sub renunciatione non veniant ea, quorum hæres extraneus est incapax.
- 12 Quomodo dignoscatur an renunciatio sit realis, vel personalis, sive translativa seu extinctiva.
- 13 Quod eadem renunciatio possit eodem tempore esse translativa, & extinctiva.
- 14 De decis. Achill. ut cessante agnitione contemplata, non per hoc cesset renunciatio.
- 15 Quando donatio ob certam causam resolvatur cessante causa.
- 16 De renunciatione, qua importet solum liberationem renunciantis ab onere.
- 17 Regula ut cessante causa &c. limitatur ubi effectus est consummatus.
- 18 Spes futura successione translative cedi, vel renunciari potest.
- 19 Declaratur, quando ista conclusio procedat.
- 20 De eodem de quo num. 16.
- 21 Ad quem finem frequentius renunciaciones procurentur.
- 22 De insinuatione requisita in renunciationibus.
- 23 De differentia inter insinuationem de jure communi, & ex statuto Urbis.
- 24 Juramentum facit cessare insinuationem requisitam de jure, non autem illam ex Statuto.
- 25 De differentia inter diversas species insinuationis.
- 26 De Constitutione Aegidiana, & de Carpens, & de differentia inter eas.
- 27 De erroribus pragmaticorum circa doctrinas.
- 28 Quando insinuatio requisita in donationibus, requiratur in renunciationibus.
- 29 Non sunt assumenda quæstiones juris, ubi tolli possunt ex facto.
- 30 Mulier dotari dicitur de suo, ubi dos sit intuitu renunciacionis.
- 31 Quomodo sit estimandus valor jurium, qua renunciatur.
- 32 Insinuatio non intrat in donatione cum onere.
- 33 An in donatione juris querendi requiratur insinuatio.
- 34 De eadem conclusione, de quo num. 18.
- 35 De alia conclusione de quo num. 16.
- 36 Quando renunciatus non dicatur aliquid dare, ac patrimonium minuere.
- 37 Onera & vincula minuunt de valore.
- 38 De insinuatione requisita in remissione proprii juris, quando intret &c.

DISC. VI.

Postquam super puncto fideicommissi, ac super altero Bullæ Baronum, ad favorem Comitissæ Isabellæ prodierunt in Rota coram Verospio, resolutiones de quibus sub tit. de feud. disc. 84. & sub tit. de fideicom. disc. 37. Me, hoc motivum ab initio promovente, succumbentes creditores Henrici, & Francisci dictæ Isabellæ fratrum, convolarunt ad renunciacionem, quam ipsa nubendo occasione dotis per fratres sibi constituta ad eorum favorem fecerat, atque coram eodem Verospio favore creditorum pro renunciacionis obstantia responsum fuit, sub diebus 3. Decembris 1655. Card. de Luca Pars III. de Renunciat.

& 9. Maji 1659. ad quarum resolutionum normam expedita sententia, in gradu appellationis confirmata fuit coram Bevilacqua prævia unica decisione sub die 21. Junii 1660. Commissaque denuo per Signaturam pro frequentiori stylo, causa coram Tata, cum clausula confitto quod sit locus Statuto de duabus conformibus, pro istarum executione responsum fuit sub diebus 17. Februarii 1661. & 24. Maji 1662. atque ita causa finem habuit.

Quamvis enim in prima instantia, altera coram Verospio circumferatur Decisio sub die 29. Maji 1656. attamen revera non est Decisio, sed Discursus; quando etenim ob aliquas difficultates votæ concordia non sunt, solet quandoque Rota (pro stylo quidem commendabili) demandare causam Ponenti, ut bene recognito facto, Discursum super iis, quæ hinc inde urgeant, edat, ut ita partibus, earumque defensoribus ad ejus normam propria motiva comprobantibus, seu melius elucidantibus, atque illa Partis adversæ strictè reprobantibus, melior veritatis inquisitio habeatur, ut patet apud Mantie. decis. 247. Peniam decis. 1660. Duran. decis. 285. Bich. decis. 306. & in aliis pluries, ideoque Discursus discreti sunt à decisionibus.

Atque hinc edoctus fui istum Discursuum terminum meis adnotationibus tribuere, atque in forma discursiva examinare veritatem aliquarum forensium quæstionum, ex iis quas in longè majori numero fortè ultrà duplum, vel triplum, disputare occasio dedit aliis sub silentio tenebris relictis, quia regulæ prudentiales, aut Partium præjudicia prohiberent.

In disputationibus autem (& quidem acerrimis) desuper habitis, quatuor fuerunt puncti; Primò nempe cum quæstio esset super locis montium, aliisque bonis provenientius ex pretio oppidi, seu castri Montis Rotundi venditi in vim Bullæ Baronum juxta celebrem decisionem 36. par. 5. rec. ad eod. frequentem enunciata sub tit. de feud. ad materiam dictæ Bullæ, atque renunciatio contineret exceptionem honorum jurisdictionalium, de quibus prohibitum est disponere per actus inter vivos sine licentia Apostolicâ per Constitutiones de quibus sub tit. de credit. disc. 13. & 151. ac sub tit. de feud. disc. 62. cum seqq. an dicta loca montium venirent sub renunciacione; Secundò super comprehensione renunciacionis, an scilicet caperet casum fideicommissariæ successione per eorundem renunciatariorum obitum aperiendæ; Tertiò in idem, super ejusdem renunciacionis natura, seu qualitate, an scilicet esset realis, vel personalis, seu respectivè translativa, vel extinctiva, ad effectum illius resolutionis per cessationem personarum; Et quartò demùm, ubi esset translativa redolens donationem inter vivos, an corrueret ob non adhibitam insinuationis solemnitatem à Statuto Urbis 150. requisitam, sub decreto annullativo in summa excedente ducatos bis centum, qui important hodiernos scutos monetæ centum quinquaginta.

Quatenus pertinet ad primum; scribentes pro actrice dicebant (& bene,) quod absque necessitate assumendi quæstionem pluries insinuatam præsertim sub tit. de emphyt. disc. 58. & sub tit. de credit. discurs. 35. ac etiam pluries sub tit. de feud. an scilicet, & quando pretium succedat loco rei, ejusque naturam assumat; id planum est in pretio obveto ex alienatione castrorum, aliorumque bonorum, quæ vendantur per Congregationem Baronum in vim Bullæ prædictæ, quæ ita expressè disponit, ut pluries habetur ad ejusdem Bullæ materiam sub tit. de feud. & cõsequenter posita omnimoda

subrogatione, dicebant quod dictum oppidum, seu castrum, non cadebat sub renunciatione, dum castra, & feuda exceptuata fuerant; in idem deducendo etiam propositionem pluries insinuatam, ut sub genericis dispositionibus non veniant bona feudalia, seu aliis alienari prohibita, ut *ead. disc. 13. & 151. de feud.*

Merito autem istud motivum neglectum fuit, adeo ut post primas disputationes, per eisdem Scribentes, derelictum sit, quoniam feudalis qualitas non aderat, ex jam firmatis per Rotam in *Sabinen. Montis Rotundi coram Cocino decis. 93. par. 5. rec. plures allegata sub tit. de feud. super exclusione propriae, ac strictae qualitatis feudalis in huiusmodi castris & locis, quae per Barones Romanos possidentur; quamvis ad effectum de quo agebatur, id nihil referret, dum stantibus Constitutionibus Apostolicis, de quibus *sub tit. de feud. disc. 62.* & pluribus sequentibus, & *sub dicto tit. de credit. disc. 13. & 151.* idem importat.*

Verum corruerat motivum; ex eo, quod renunciationis tenor clarè comprobabat, ut partim voluntas fuerit faciendi amplam renunciationem generalem de omnibus, & quibuscumque bonis, ac iuribus de presenti, vel de futuro competentibus, quodque dicta exceptio, seu praeservativa non percuteret substantiam renunciationis, ut sub ea comprehensa non essent bona feudalia, & jurisdictionalia, ex deficiente voluntate renunciandi, sed solum pro quadam cautela adhiberi solita, ad effectum evitandi poenas in eisdem Apostolicis Constitutionibus contentas, quatenus earum prohibitio casum reprehenderet, ut advertitur praesertim *sub tit. de feud. discurs. 85.* & in eadem causa *in supplemento.*

Dicta verò prohibitio in presenti non intrabat, dum renuncians nullum jus de presenti habebat, neque aliquid in renunciataris transferebat, ut infra, sed solum renunciatio importabat remissionem propriae spei incertae, ac eventualis, quod dici non potest ut importet ipsorum bonorum propriam, vel impropria alienationem.

Secundus punctus, pariter modicam habuit difficultatem, quoniam licet bona fidei commissio, aut investitura, vel devolutioni subiecta, ubi praesertim strictam, ac poenalem habeant alienationis prohibitionem, sub huiusmodi renunciationibus non cadant, juxta theoriam *Barr. de qua in duobus discursibus proximè precedentibus*; Attamen id procedit, quando urgeat ratio, cui eadem theorica innixa est, quia nempe, data renunciationis operatione, super exclusione personae renunciantis, commodum non esset renunciatarii, vel habentium causam ab eo, sed esset extraneorum, vel remotiorum contra verisimilem utriusque voluntatem; Secus autem, ubi dicti absurdi, seu inverisimilitudinis ratio cesset, quia nempe questio sit cum habentibus causam à renunciatario, in cuius commodum, ac utilitatem, renunciationis effectus redundet absque mixtura tertij extranei, vel remotioris venientis independentè infringendo jus utriusque, ideoque dicebam, quod conclusio esset vera, malè tamen applicata.

Major igitur, ac tota questio fuit super tertio puncto concernente qualitatem, seu naturam renunciationis, an scilicet esset realis, vel personalis, sive translative, vel extinctivae, pro eodem effectui resolutionis, vel cessationis, ob cessationem personae contemplatae, ut in extraneos haeredes, bona, ac jura renunciata transfere facere non potuerint.

In hoc autem puncto, Cum ego, & ceteri pro

parte creditorum Scribentes, convincenter probaverimus, quod ista renunciatio esset quoque in forma translative; Tum attento contextu verborum, quod scilicet successiones, ac bona, & jura renunciata posita essent in accusativo, non autem in dative, vel ablativo, juxta distinctionem, de qua habetur in precedentibus, ac etiam infra in *Summa. na. disc. 8. & in decis. 631. Bihni*, quae in ea causa de tempore istarum disputationum jam edita erat, Cuius causa mihi in ea scribendi impulsus dedit, addendum spiritum causae penè mortuae; cum etiam ob clausulas ponens, dans, transferens &c. ac similes in proposito considerari solitas ex deductis dicti disc. 8.

Respondentibus Scribentes pro aetrice dupliciter Primò nempe quod cum expresse dicerent, quod renunciatio huiusmodi renunciationem faceret erga fratres eorumque filios, ac descendentes contemplatione agnationis, ita in verbis habebatur personalitas adeo ut intraret vulgaris regula texta in *L. ille aut ille ff. de legat. 3.* quod in clavis, & expressis non intrent quaestiones, & argumenta.

Et secundo, quod cum renunciari competere bona, & jura duplicis generis, illa scilicet quae sunt, ac de presenti competentia, pro dote de paragio, & alia, de futuro super successibus eventibus, praesertim ex isto huiusmodi, quod per ipsorum renunciatariorum mortem purificari potuisset, ac etiam ab eorumdem intestatam successione, ita sequebatur, quod eadem renunciatio utramque naturam respectivè haberet, transitive, & extinctivae; Primam scilicet in bonis ac iuribus jam acquisitis, ac de presenti competentibus, Alteram vero in illis de futuro, juxta distinctionem, de qua *Bald. cons. 437. l. 1. & alius, Montan. cons. 10. & Donad. de renunc. tom. 2. cap. fin. num. 28. cum seq.*

Prima responsio, circa renunciationis causam restrictam ad contentum agnationis, subiecta fuit *cum decis. univ. A. ubi de donat. cum qua (pro stylo deferendi antiquarum decisionum auctoritate) processum fuit, potissime itane eius canonizatione per Rot. mediam dec. 187. par. 1. r. c.* & in aliis, de quibus in huius causae decisionibus, quod scilicet, ubi donans, vel renuncians sibi expresse non consulit de pacto reversionis tunc sola expressio contemplationis hunc effectum non operatur, neque impedit, quin bona, vel jura donati, vel renunciata, transeant ad donatarium, vel renunciatarium haeredes, vel successores, quamvis extraneos.

Ista responsio ita generaliter sumpta, mihi (quamvis more Advocati causae interveniens cum deducerem, nimirum quae laudarem) non placebat, ex iis, quae in materia resolutionis donationis, et cessante donandi causa, ad quam donator expresse se restrinxerit, ubi probabilia accedant argumenta, quod eadem causa non esset solum impulsiva, sed finalis, ac principalis, habentur *sub tit. de donationibus disc. 8. & seq.*

Bene tamen credebam, quod motivum non intraret in hac facti specie, ex eius qualitate, & circumstantiis, dum donatio, seu renunciatio non continebat bona, & jura, quae sive de presenti, sive de futuro ex ipsius renunciantis persona ac jure, transferantur in donatarium, seu renunciatarium, qui ita ipsum renunciantem, vel donantem agnosceret in ejus auctorem, in quibus terminis intrat questio super dicta decis. Achill. cum aliis, de quibus dicta disc. 8. de donat. sed verè ac proprie verisimiliter in casu de quo in celebri *Signina. castrorum dec. 12. 292. de quo in celebri Signina. castrorum dec. 12. 292. de quo in celebri Signina. castrorum dec. 12. 292. de quo in celebri Signina. castrorum dec. 12. 292.* & 323. par. 6. r. c. Sive in altero, de quo *sub*

in. de fideicommiss. disc. 94. & dec. 587. par. 1. & 598. par. 3. rec. & dec. 161. par. 10. cum similibus, quod scilicet ille, qui jam erat dominus, ac possessor bonorum, cum onere restitutionis, & fideicommissi ad favorem alterius, qui pramori potuisset, ita ad acquirendum libertatem bonorum, renunciacionem obtinere curavit, per quamdam speciem liberationis ab eo vinculo, vel onere, tanquam per remotionem obstaculi, ita faciendo voluntarie se premortuum; Et consequenter non intrant termini pacti resolutivi, seu regressus ad jura propria donata ex regula *cum cessante* &c. dum nihil transiit, sed renunciarij tanquam dominus, ac possessor continavit jure suo primo, removendo solum dictum obstaculum incerti oneris restitutionis, Ideoque ista bona, in instanti renunciacionis, acquisierunt libertatem, cujus effectu consumato, non intrat dicta regula *cum cessante*, inter cujus limitaciones illa precipua est, ut non cesset effectus jam consumatus ex deductis per *Tiraquel.* ad hanc regulam *limit. 1. 2. num. 1. & per tot. Mantie. decif. 131. nu. 4. & communiter.*

Quo vero ad alterum motivum, ut in jure de futuro, verificari non possit renunciatio translativa, sed per necessesse dicenda si extinctiva, juxta supra allegatum *consil. Baldi, & contrav. 10. Montan.* qua in hac materia nimium circumferri solet; Rota in decisionibus, contenta fuit responsione, quam ego & ceteri deducebamus desumpta ex textu in *l. spem Cod. de donat.* quod scilicet etiam futurarum successionum spes in contractum donationis, vel venditionis deduci potest, ubi praesertim agatur de renunciacione generali, adeo ut non intret illa prohibitio, quae propter votum captandae mortis, prohibita est, ubi agatur de successione certae personae juxta textum in *l. fin. Cod. de pacti.* de quo in aliis *hoc cod. tit.*

Pariter ista responsio, ita simpliciter sumpta, in hac facti specie periculosa videbatur; illa liquidem recte procedit, ubi agatur de successione aliarum personarum, in quibus verificari valeat id, quod in praecedentibus insinuat, ut scilicet, successio substantietur in renunciante, ex cuius persona, ac jure, capiat renunciarij, vel habens causam ab eo, quamvis incapax, in sola utilitate seu commoditate, & tanquam renunciarij procurator in rem, seu causam propriam; & in his terminis rationabiliter deducta per *montan. dicta contr. 10. impugnantur per Camill. de Medic. cons. 35. num. 15. & per Fab. de Ann. cons. 45. num. 28. cum seqq.* ac per alios, cum id nihil prohibeat, quoties cessaret dicta infectio, quae resultat ex dispositione textus in *l. fin. Cod. de pacti.*

Secus autem, ubi agatur de successione aperienda per mortem ipsiusmet renunciarij, in bonis per ipsum possessis, cum implicet, ut res mea, denuo mea effici valeat, atque ad me per alium transferri, & consequenter, actus renunciacionis, non potest importare nisi remissionem, seu extinctionem juris sperati per renunciantem, juxta supra dictos terminos remotionis obstaculi, ac propterea improprii remanent termini dicti textus in *l. spem*; atque in hac parte, bene pro meo judicio, dicebant scribentes in contrarium.

Verum obiectum solidè removebatur cum dicta alia responsione, effectus liberationis bonorum jam consumati, quodque propterea, ubi renunciarij obiissent ab intestato, atque de bonis renunciatis non disposuissent, renunciatio non excluderet personam renunciantem à dicta successione, ex deductis in praecedentibus; secus autem, dum jam

Card. de Luca Pars III. de Renunciati.

renunciarij disposuerant tanquam de bonis jam ita liberis effectis.

Aliam quoque nimium efficacem ponderabam rationem, seu circumstantiam dictae personalitatis exclusivam, & quae apertè comprobabat renunciarij voluntatem, ita acquirendi praedictam bonorum libertatem, ab eo fideicommissi nexu, cui ea subjacere poterant, favore foeminae renunciantis, quatenus ipsis absque prole decedentibus, eius casus fieret; quod scilicet renunciatio alias omnino inutilis esset atque manifestam fatuitatem redoleret, dum tam ex ordinatione fideicommissi, quam ex Statuto Urbis foeminarum exclusivo, masculis existentibus, donec ipsi fratres viverent, vel eis decedentibus, superstitibus filiis masculis, sive foeminis, eadem renunciatio nullum jus habebat.

Ideoque dicendum est, id quod in praecedentibus insinuat, quod scilicet hujusmodi renunciaciones frequentius principaliter reportari solent ad effectum acquirendi dictam disponendi libertatem, quodque propterea, ubi ageretur de ipsorum renunciarij intestata successione, in concursu remotiorum, tunc rectè procederent ea, quae ex parte renunciantis deducebantur, ut donatio durae non deberet, Secus autem in praedictis creditorum, vel aliorum, ad quorum favorem renunciarij disposuerant, quoties dispositio, secluso obstaculo renunciantis, effectu fortiri potest, quia nempe non intret ratio, cui innixa est supra enunciata theorica *Bartolin l. qui Rome §. duo fratres ff. de verborum oblig. & alibi*, utique mihi videbantur hujus controversiae termini.

Demum quoad quartum punctum praesentis invaliditatis renunciacionis, ob non adhibitam insinuationis solemnitatem; iidem Scribentes pro aëtrice, qui in hoc puncto acriter insistebant, nimiumque in eo laborarunt, materiam involvere videbantur, commiscendo, seu verius confundendo conclusiones, seu auctoritates percutientes illam insinuationis solemnitatem, quae requisita est per Aegidianam Constitutionem in omnibus contractibus quomodocumque laesivis minorum, ac mulierum respectivè, cum altera insinuatione, quae de jure communi in donationibus tantum requisita est, eadem juris dispositione innovata, ac etiam alterata in Urbe per ejus Statutum *cap. 150.* Tum circa summam, quae de jure est solidorum 500. qui ex magis communi, & recepta sententia important scuta 700. circiter nostrorum temporum, ut advertitur in sua materia *sub tit. de donationib. praesertim disc. 60.* Statutum vero se restrinxit ad summam ducatorum bis centum de carolenis, qui important scuta 150. monetæ juliorum decem pro quolibet, sive, juxta currentem auri valorem, scuta centum auri.

Tum etiam, tollendo efficaciam juramenti, cuius ratione dicta solemnitas à jure communi inducitur, penè idealis remanere videtur, dum magis communiter receptum est, ut juramento accedente, illius defectus non attendatur, ut in dicta sua materia *de donat. dicto disc. 60. & in aliis.*

Longè autem isti termini differunt inter se, quoniam prima species insinuationis, restricta non est ad veras, ac puras donationes tantum, ut est altera; sed percutit omnes, & quoscumque contractus, qui laesivi, ac aliàs prejudiciales esse possunt, ideoque in pluribus causis, in quibus agitur de hac speciali materia renunciacionum, disputatur de hac infectioe resultante à defectu hujus insinuationis, non autem alterius, quae in donationibus requiritur.

Æquivocum autem erat, hujusmodi decisiones, ac auctoritates deducere in hac facti specie, in qua solemnitas & considerata per Ægidianam non intrabat, cum ageretur de muliere majore, de qua dicta constitutio non disponit, ut potè agens de minoribus tantum; & quamvis ejusdem Constitutionis contextus probet, ut ea, quæ in minoribus statuta sūt, ad mulieres quoque extensa fuerint; nihilominus (ut pluries advertitur in sua materia *sub tit. de alienat. & contract. prohib.*) ista est extensio facta per *Carpensem*, in qua non intrat confirmatio, ac respectivè extensio ad Urbem, uni versumque Statum immutatum Ecclesiasticum facta per Sixtum IV. & Paulum III. unde propterea operativa est intra limites propriæ provinciæ Marchæ Anconitanæ.

Isteque est unus ex intolerabilibus modernorum erroribus, ad eò frequentium æquivocorum producendis, quod immorando in sola superficie literarum, atque studendo solis indicibus, seu repertoriis, quidquid reperitur sub eo nomine, seu termino, qui cadat in quæstione, cum improbo, indigestoque labore, confarcinatur, non distinguendo casuum, vel terminorum diversitatem.

Strictè igitur ad insinuationem requisitam in donationibus; quamvis in ultimis præsertim disputationibus tertiæ instantiæ *coram Taja*, nimium inter Scribentes hinc inde certatum fuerit, super applicatione theoricæ *Baldi in l. illud nu. 11. Cod. de sacrosanct. Eccles.* à qua derivat conclusio, quod in donatione, vel renunciatioe juris quærendi, hæc solemnitas non requiratur; nihilominus Rota in decisionibus, deducendo aliquid hinc inde, ob votorum diversitatem, nihil determinare voluit, evitando difficultatem cum solo factò, & quidem prudenter, quoniam, (ut pluries insinuat,) forensium nimia imprudentia, imò ineptia, seu iudicii imbecillitas est, assumere juris quæstiones in abstracto, seu reducere causam ad articulos juris, qui ob ingentorum varietatem semper periculosi sunt, quoties difficultas tolli potest ex factò.

Ista siquidem renunciatio, non erat merè gratuita, & lucrativa, sed corresponsiva ad pinguem, ac excessivam dotem, quam fratres, ultra illud paragiū, quod ex obligatione debitum erat, sorori constituerant, & qui excessus dicitur pretium futuræ spei renunciata, adeo ut puella dotem ita, non de paternis, vel fraternis, sed de propriis bonis habere dicitur, ut pluries advertitur in sua materia *sub tit. de dote, præsertim disc. 154. & 155.* & in aliis ibi enunciatis.

Valor autem, seu pretium hujusmodi renunciationum, metiri debet de præsentibus, id est de tempore renunciationis, & quantum communi peritorum iudicio æstimaretur, seu vendi posset ista spes, quæ inanis remanere potest, juxta illam æstimationem, quæ datur in jactu retis, vel in incerta alea, atque pro frequentiori usu in illis sponsonibus, quæ vulgò *lotto* nuncupantur, quarum exemplo utitur ultima decisio *coram Taja*, & de quibus habetur *sub tit. de alienat. & contract. prohib. disc. 47. & sub tit. de usur. disc. 36.* Itaque valuatione attenda, certum remanebat, quod neque adæquabat dictum excessum, quoniam cum esset quedam spes, quæ pro naturali cursu probabiliter non erat eventura per mortem duorum juniorum fratrum sine prole, juvenum ac robustorum, qui secularem vitam ducebant, idcirco cessabat quæstionis occasio in radice, dum ita nil remanebat, quod donationi, atque lucrativæ causæ referri posset, in quo caderet insinuationis inspectio.

Clariùs verò, quoniam hæc renunciatio non erat pura, neque libera, sed continebat consuetudinariam, quo casu etiam vera, & pura donatio tanquam onerosa, & cautiva, nõ subjacet insinuationi ex deductis *disc. 60. de donat. & advertitur etiam in ultima decisione coram Taja, ac in aliis.*

Verùm quatenus pertinet ad dictam conclusionem, seu quæstionem, an scilicet in donatione, vel renunciatioe juris quærendi, insinuatio requiratur; quamvis ego, & ceteri pro hac parte scribentes, simpliciter deducemus regulam negativam deductam ex dicta theoricæ *Baldi in l. illud Cod. de sacrosanct. Eccles.* de qua ceteris relatis *in agull. in l. si quæquam verbo donatione largitus numer. 180. & seqq. Gabr. de donat. conclus. 1. Mant. de tact. lib. 13. in. 1. num. 16. Rota apud Buratt. decisio 333. & in supra allegatis decisionibus 12. 292. 320. & 323. par. 6. et c.* At tamen reflectendo ad veritatem, nihil videbatur, quod æquivocum esset cum hac generalitate procedere, quodque procedi deberet cum sequenti distinctione.

Aut etenim agitur de illa futura spei, vel juris quærendi renunciatioe translative, quæ per precipium donationis, juxta dictos terminos textus in *l. spem Cod. de donat.* fiat de una, vel pluribus speratis successioneibus, quæ per parentum, vel aliorum conjunctorum mortem aperiri debent; & tunc, nisi præsertim est spes de futuro, radicata in causa de præterito, ut in his fidei commissariis successioneibus contingit, vel in feudilibus sive emphyteuticis, quæ resulant ab investitura pacti, & providentur, cum similibus, certum est, quod istud speratum jus, pro magis proxima, & verisimili, seu respectivè remota, & in verisimili spei verificatione, suum habet pretium, seu valorem, eodem modo, quo juxta exemplum superius tradita) jactus retis, ac incerta alea, sive sponso, regulando hujusmodi incertitudinem, cum ponderationibus, de quibus *sub tit. de Regal. disc. 30. & seqq. & sub tit. de donat. disc. 54. ad eò ut in emptionis, & venditionis contractum deduci valeat, ac de consequenti intrare possit latio, seu circumventio, juxta terminos textus in l. 2. Cod. de resimend. vendit. ideoque de consequenti rectè intrat insinuatio, quatenus hujus cæssæ spei valor à jure communi, vel statutario præfixam summam excedat, cum sit transferre jus, quod in illa spe jam de præsentibus competit, ut in specie advertitur apud *Gabr. dicta conclus. 1. de donat. nu. 77.* & consequenter quæ habentur *disc. 154. & seqq.* & in aliis *sub tit. de dote, ut dos, que per patrem, vel fratres datur puellæ renunciationis intuitu, constitui dicitur potius de ipsius puellæ bonis tanquam dictæ spei pretium, ergo spes habet suum valorem.**

Aut verò agitur de renunciatione illi necessariæ successioni, quæ speretur per ipsius renunciantis mortem, ut in præsentibus; & tunc reverà (ut superius in tertio puncto advertitur) non intrant termini donationis, vel translationis, sed potius illi abstentionis, faciendo se mortuum, seu tollendo se de medio tanquam per remotionem obstaculi, seu per quandam præventivè declaratam futuram non agnitionem, quæ non importat jus formatum, sed simplicem facultatem, ex cuius usu, seu exercitio, & non aliàs jus resultare dicitur, juxta notata ad textum in *l. qui autem ff. quæ in fraudem creditor. de quibus sub tit. de credito disc. 40. & 136. & seq.* Et in his terminis procedunt dictæ auctoritates, præsertim superius allegatæ decisiones in *Signina Captivum par. 6. rec.*

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 Renunciatio translativa prodest solim renunciatario, cuius favore persona renunciantis facit numerum & partem.
- 3 Quod ista sit questio facti.
- 4 Quando renunciatio sit translativa.
- 5 De eodem ob clausulas.
- 6 De eodem ob correspondentiam.
- 7 An translativa renunciatio dari valeat in successionebus de futuro.
- 8 De successione de futuro trahente causam de preterito.
- 9 An renunciatio facta per ingredientem Religionem capiat successiones delatas post professionem.

DISC. VII.

Resupposito, quod fideicommissum ordinatum per Ludovicum de Astis, purificatum esset aequaliter ad favorem Christophori, Antonii, & Elisabethæ nepotum dicti Ludovici ex Clara filia, seu Joannis Philippi dictæ Elisabethæ filii, & de quo fideicommissum habetur in sua materia *sub tit. de fideicommiss. disc. 32.* Cum Antonius, in Ordine Minorum Conventualium professus, in limine professionis, ad præscriptum Sac. Conc. Tridentini *sess. 25. de Regular. cap. 16.* renunciaverit, atque cesserit Christophoro fratri omnia ejus bona & jura, necnon successiones, quomodocumque, tam ex testamento, quam ab intestato sibi devolutas, ac devolvendas, cum clausulis amplissimis, præsertim illis *ad habendum, & constituendum, ac promissione evictionis;* Cumque fideicommissum prædictum, post dicti Antonii, jam emissam professionem, purificatum esset, hinc orta est dubitatio, inter dictos Christophorum, & Joannem Philippum, an stante dicta renunciacione, æqualis deberet esse eorum successio, perinde, ac si persona dicti Antonii renunciantis, de medio sublata esset, vel potius hic, numerum, & partem facere deberet ad favorem Christophori renunciatarii, adeo ut istæ duas obtinere deberet portiones; sive, an potius portio dicti Antonii, utpotè delata post professionem, deberetur Religioni capaci in communi, atque super his consultus pro veritate ex parte Joannis Philippi, qui æqualem successione[m] desiderabat.

Contra ipsum requirentem, ad favorem Christophori, dixi probabilius respondendum videri, quoniam ubi expressè, vel conjecturaliter constat, quod renunciatio ad favorem unius tantum facta sit, illa, utpotè translativa potius, quam extinctiva, ita redolens speciem donationis, renunciatario tantum prodesse debet, ut ita rejiciendo, seu declarando *conf. 6. Dini & sequacium post Gulielm. de Cuneo, & Rayner. de Forol. & alios, firmant Bald. in l. pactum n. 6. Cod. de Collation. ubi Castrens. n. 8. & cæteri las. in l. avus neptis numer. 4. ff. de pactis Bellan. jun. de jur. accresc. cap. 5. quest. 48. n. 15. cum seq. Surd. conf. 446. n. 14. bene Galeot. lib. 2. contrav. 10. a. n. 7. ad 20. latè Fab. de Ann. conf. 45. n. 13. cum seq. & n. 46. cum seqq.* Et hanc opinionem, præsupposita qualitate renunciacionis translative, non autè extinctive, tanquam absolutam, sæpius tenuit Rota præsertim in *Auximana dotium, 26. Junij 1555. coram Bichio inter suas decis. 631. in Maceraten. hereditatis 27. Majj 1658. coram Verospio in Boman. bonorum, seu successione de Sieghellis 2. Martij 1663. coram Otalora*

B 4 in

Ita enim renuncians, nihil transferre dicitur, cum sit spes, quæ non existere, atque caducari potest, ideoque suum patrimonium diminuere non dicitur, neque verò pauperior effici, minusque renunciatarium aliquid de novo acquirit à renunciante in se translatum, cum ita in ejus antiquo dominio, ac jure perseveret, meliorato quidem, sed ita per accidens, ac insensibiliter, per remotionem illius servitutis, vel resolutionis, cui ejus dominium subiacebat; eodem modo, quo dominus rei, usufructus, vel alterius servitutis onus habentis, eo cessato, nullum jus de novo acquirere dicitur, sed suum antiquum continuat, ita melioratum, per cessationem accidentis; adinstar eorum, quæ habentur apud Beneficialistas de jure, quod ordinarii collatores obtinent conferendi beneficia reservata Sede Papali vacante, ob expiratas regulas Cancellariæ, sive ob Apostolica Indulta, juxta formam antiquam ante Constitutionem Urbani VIII. ut in sua materia *sub tit. de benef. cum similibus.*

Importat siquidem hujusmodi obstaculi remotio renunciatarii locupletationem, in eo majori valore, quem bona per ipsum possessa acquirunt, ob remotionem oneris, quod de pretio, seu valore, pro illius qualitate notabiliter minuit, ex deductis in proposito locorum montium vinculatorum *dicto titulo de Regal. disc. 30. cum seqq. & sub tit. de camb. disc. 2. ac etiam sub tit. de feud. disc. 99. & sub tit. de credit. disc. 53. & 139.* occasione agendi generaliter de diminutione, quam etiam pecunia patitur ratione cautionis, vel obligationis de restituendo prioribus, vel potioribus creditoribus, adeo ut renunciatarium, qui subiectus erat vinculo, prius possideret bona valoris (e.g.) scutorum 150. quæ ita effecta sunt valoris 200. sed è converso renuncians, verè, & de facto non fit pauperior, neque suum patrimonium dimittit.

Et quamvis, ut advertitur *dicto tit. de donat. disc. 60.* etiam in remissione in finuatur requiratur, nihilominus procedit in remissione juris jam quæ sit, atque actualiter competentis, juxta distinctionem de qua in terminis textus in *l. qui autem ff. qua in fraud. creditorum dicto disc. 40. & 136. cum seq. de credito.*

BONONIEN.
SUCCESSIONIS
 SEV
FIDEICOMMISSI
 Ad instantiam
JOANNIS PHILIPPI
DE PODIIS
 CUM
CHRISTOPHORO.

Responsum pro veritate.

De renunciacione facta per virum ingredientem Religionem, an dicatur personalis, adeo ut suffragetur ei soli, cuius intuitu facta est, ad cuius favorem faciat numerum, & partem; vel potius sit realis, ita ut eo habito pro non extante, suffragetur omnibus.

Et an Renunciatio facta per ingredientem Religionem, capiat successiones obventas post professionem.